

ԳԵՈԹԻՄ ՓԲԸ Ամսաթերթ, Դեկտեմբեր 2014, էջ 1

«Ամուլսարի հաջողությունը Հայաստանի հաջողությունը կդառնա»

Մեդիամաքս-ի հարցազրույցը Լիդիան Ինթերնեշնլ ընկերության նախագահ և գլխավոր տնօրեն Հովարդ Սթիվենսոնի հետ:

- Լիդիանի դուստր ընկերությունը՝ Գեոթիմը, Ամուլսարի ծրագրի համար ստացավ հանրաքոյունահանման թույլտվություն: Մա այս պահին ամենախոշոր օտարերկրյա ներդրումն է Հայաստանում: Ինչպե՞ս այն կազդի Հայաստանի տնտեսության վրա՝ հաշվի առնելով երկրում առկա զգալի տնտեսական խնդիրները:

- Առաջին հերթին կցանկանայի նրջել, որ թույլտվությունը տրամադրվել է բոլոր շահագրգիռ կողմերի, այդ թվում՝ կառավարության, տեղական համայնքների, քաղաքացիական հասարակության, տեղական և արտասահմանյան փորձագետների հետ խորը և համապարփակ խորհրդակցությունների և աշխատանք-

ների արդյունքում: Շնորհակալ եմ բոլոր կողմերին ծրագրի տարբեր փուլերում քննարկումներին մասնակցելու և համագործակցության համար:

Ամուլսարը մոտ 420 մլն դոլարի ներդրումային ծրագիր է: Մեր հաշվարկներով հանքի շահագործման ողջ ընթացքում կվճարվի մոտ 200 մլն դոլար աշխատավարձերի տեսքով և տասնյակ միլիոնավոր դոլարի հարկեր յուրաքանչյուր տարի:

Անկասկած, տնտեսական օգուտները շոշափելի կլինեն երկրի և, հատկապես, տեղական համայնքների համար: Ամենակարևոր հանգամանքներից մեկն այն է, որ լինելով ամենախոշոր օտարերկրյա ներդրումը՝ միջազգային հեղինակավոր բանկերի և հաստատությունների ներգրավմամբ, Ամուլսարը ընդգծում է օտարերկրյա ներդրումների հանդեպ Հայաստանի բաց լինելը:

Ամուլսարի Ծրագիրը ստացավ հանրաքոյունարերության թույլտվություն

Մրցակցությունը համաշխարհային տնտեսությունում բավական լարված է և ներդրումներ ներգրավելը լրացուցիչ ջանքեր է պահանջում: Հույս ունենք, որ Ամուլսարի հաջողությունը կդառնա նաև Հայաստանի հաջողությունը, որպես ներդրումային նոր ուղղություն, քանի որ, վստահ ենք, Հայաստանը մեծ ներուժ ունի:

- Ծրագրի հաստատումը բավական ձգձգվեց. ձեր ընկերությունը ստիպված էր փոխել ծրագրի ենթակառուցվածքները: Այժմ բոլոր անհրաժեշտ թույլտվությունները կա՞ն և որո՞նք են հաջորդ քայլերը:

- Ծրագրի ենթակառուցվածքների նախագիծն իսկապես երկու անգամ փոփոխվեց՝ վերջին երկու տարում ընդունված օրենսդրական փոփո-

խություններին համապատասխանելու համար: Արդյունքում ծրագրի իրականացումն իրոք հետաձգվեց, սակայն այս ընթացքում մենք համագործակցեցինք բոլոր շահագրգիռ կողմերի հետ, ապահովելով, որ ծրագիրը համապատասխանի օրենսդրական նոր փոփոխությունների պահանջին և ապահովի բոլոր մտահոգությունների լուծումները: Այս համագործակցության արդյունքում ընկերությունը ստացավ անհրաժեշտ թույլտվությունները: Այժմ պատրաստվում ենք հաջորդ քայլին՝ խոստացված ներդրումները երկիր բերելուն և շինարարության սկզբին՝ 2015թ. գարուն-ամառ ժամանակահատվածում:

Ես հատկապես հպարտ եմ երկրաբանների, ինժեներների, բնապահպանական, սոցիալական և ֆինանսական մասնագետների մեր բարձրակարգ թիմով Հայաստանում: Նրանք ահռելի ջանք ու ժամանակ են ծախսել ապահովելու, որ ծրագիրը նախագծվի և իրականացվի այնպես, որ օգուտ բերի Հայաստանին: Մենք պատրաստվում ենք սկսել մեր այդ պարտավորության իրականացումը և դա իրոք մեծ պատասխանատվություն է:

Հովարդ Սթիվենսոն

Մենք պետք է ապահովենք, որ ծրագրից շահեն բոլոր շահագրգիռ կողմերը երկիրը, համայնքները և ներդրողները:

ԱՅՍ ՀԱՄԱՐՈՒՄ՝

Հ. Սթիվենսոնի հարցազրույցը	1-2
Հողի վարձավճարները համայնքներին	3
2014 թ. Սոցիալական ծրագրերն ամփոփ	4

- Երբ և ինչպես այդ ներդրումների ազդեցությունը կզգան շրջակա համայնքները և ինչ գործնական օգուտ կտա Ամուլսարի ծրագիրը նրանց:

- Կարծում եմ, արդեն իսկ որոնողահետախուզական աշխատանքների 6-7 տարիների ընթացքում ծրագրի դրական ազդեցությունը զգացվել է: Ծրագրում արդեն ներդրվել է 69 միլիոն դոլար որոնողահետախուզական փուլում ստեղծելով աշխատատեղեր համայնքներում և Երևանում: Միայն անցյալ տարի մոտ 1 միլիոն ԱՄՆ դոլար է վճարվել համայնքներից՝ հողի հարկի տեսքով: Մոտ 400 000 դոլար է տարեկան ներդրվում համայնքային սոցիալական ծրագրերում, որոնք ուղղվում են շրջակա համայնքների կայուն զարգացմանը:

Վերանորոգվել են դրայրոցներ և մանկապարտեզներ, իրականացվել են ջրամատակարարման, գազաֆիկացման, գյուղատնտեսական և այլ ծրագրեր:

Սակայն ամենազգալի արդյունքները դեռևս առջևում են, երբ սկսվի շինարարությունը և արդյունահանումը:

Շինարարության փուլը նախատեսում է մոտ 1500 աշխատատեղ, 700 մշտական աշխատատեղ կլինի հանքի շահագործման ողջ ընթացքում: Նման ծավալի ներդրումային ծրագրի պարագայում կարևոր է նաև բազմապատկման էֆեկտը և ստեղծվելիք անուղղակի աշխատատեղերը: Սա կրերի Վայոց Ձորում և Մյունիքում զգալի տնտեսական ակտիվացման և տեղական բիզնեսների զարգացման հնարավորությունների:

- Որոշ ակտիվիստներ, սակայն, շարունակում են պնդել, որ բնապահպանական ազդեցությունները հնարավոր չէ կառավարել: Արդյո՞ք տնտեսական զարգացման և բնապահպանության, անվտանգության և առողջության խնդիրների միջև միշտ հակադրություն կա:

- Մտահոգությունները հասկանալի են: Դժվար է վստահել «պատասխանատու հանքարդյունաբերություն» հայեցակարգին, եթե նախկին փորձը երկրում և տարածաշրջանում առանձնապես դրական չի եղել: Ես հանքարդյունաբերության մեջ 30 տարվա փորձ ունեմ այնպիսի երկրներում, ինչպիսիք են Ֆինլանդիան, ԱՄՆ, Ավստրալիան և Հարավային Աֆրիկան, և կարող եմ վստահեցնել, որ ժամանակակից տեխնոլոգիաները հնարավոր են դարձնում ապահովել հանքային կամ ցանկացած այլ արդյունաբերական ծրագրերի բնապահպանական ազդեցության լավագույն կառավարումը, միաժամանակ ապահովելով համայնքների ապահովությունը, անվտանգությունը և տնտեսական զարգացումը:

Չեմ կարծում, որ պետք է նախապատվություն տալ տնտեսական զարգացմանը բնապահպանության հաշվին: Հակառակը նույնպես անընդունելի է: Խնդիրը թե՛ տնտեսական զարգացման, թե՛ բնապահպանական խնդիրների լուծման ճիշտ իրականացումն է՝ ոչ ի հաշիվ մեկը մյուսը: Տնտեսական զարգացումն անհրաժեշտություն է: Մարդիկ պետք է աշխատանք ունենան, լավ կրթական, առողջապահական, սոցիալական ապահովության համակարգ: Տնտեսական զարգացումը դրան հասնելու միակ ճանապարհըն է, ընդ որում, ոչ միայն Հայաստանի նման զարգացող, այլև զարգացած երկրների դեպքում: Հենց այդ պատճառով տեխնոլոգիաների և տնտեսական զարգացմանը զուգահեռ արդյունաբերության ճյուղերը արդիականացվեցին՝ հաշվի առ-

նելով նաև բնապահպանական խնդիրները: Այսօր Շվեդիայի նման երկրում զարգացած հանքարդյունաբերություն կա, որից շահում է տնտեսությունը, միաժամանակ կիրառվում են ժամանակակից միջոցներ թե՛ նախագծման, թե՛ շահագործման փուլում բնապահպանական կառավարումը ապահովելու համար: Ավստրալիայում 2013թ. իրականացված հարցման համաձայն, ավստրալիացիների 90 տոկոսը համարում են, որ հանքարդյունաբերությունը կարևոր է իրենց երկրի տնտեսության համար, և 70 տոկոսը դրական է գնահատում ոլորտը:

Ժամանակ, զգալի ջանքեր, ինչպես նաև լավ օրինակներ են հարկավոր հասարակության ընկալում և արդյունաբերության մասնակիցների վարքագիծը փոխելու համար: Հուսով եմք, որ Ամուլսարը նման առաջին քայլերից մեկը կլինի:

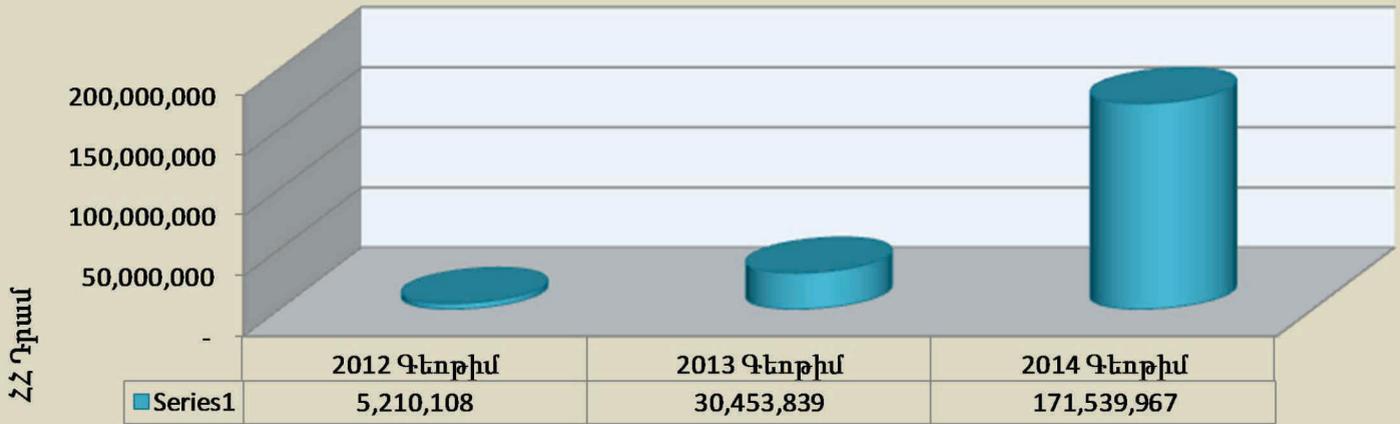
- Ինչպե՞ս եք մտադիր փոխել ընկալումը: Արդյո՞ք դա հնարավոր է:

- Դա հնարավոր է միայն պատասխանատու մոտեցմամբ մեր ամենօրյա աշխատանքում: Մենք արդեն մեր բոլոր բնապահպանական հետազոտությունները իրականացրել ենք հայաստանյան և միջազգային լավագույն մասնագետների մասնակցությամբ, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի և Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի չափանիշներին համապատասխան: Միայն բնապահպանական հետազոտությունների համար ներդրել ենք 5 միլիոն դոլար: Մենք պարտավորվել ենք 4 միլիոնից ավել դոլար հատկացնել բնության և շրջակա միջավայրի դրամագլխին՝ հանքի փակման ծրագիրը երաշխավորելու նպատակով: Եվս մի քանի միլիոն դոլար կներդրվի բնապահպանական միջոցառումների վրա, ներառյալ ռեկուլտիվացիա, շրջակա միջավայրի վերականգնում:

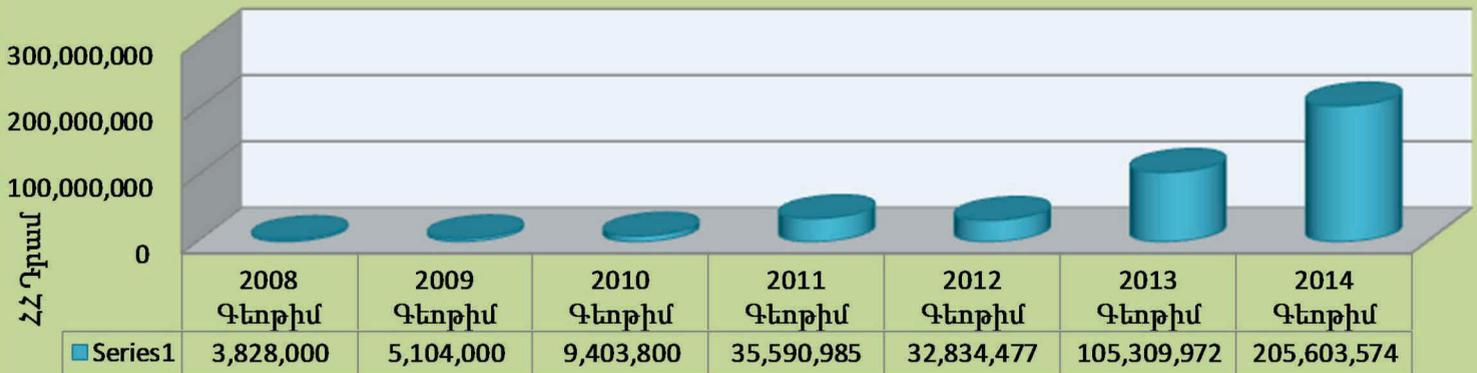
Ամբողջը տես՝
<http://www.mediamax.am/am/news/interviews/12588/#sthash.SM7fL5KB.dpuf>

“Ամուլսարում կիրառվելիք կույտային տարրավազումը ԱՄՆ-ում, Կանադայում, Ավստրալիայում, Չիլիում, Ռուսաստանում լայնորեն կիրառվող տեխնոլոգիա է: Այն պոչամբար չունի և կարող է անվտանգ կառավարվել: Մենք ուզում ենք ցույց տալ, որ Ամուլսարը համաշխարհային մակարդակի հանքարդյունաբերական ծրագիր կլինի:”

**Գորայք - հողի վարձակալության վճարները
Ընդամենը 2012-14թթ. 207,203,914 դրամ**

**Սարավան - հողի վարձակալության վճարները
Ընդամենը 2012-14թթ. 397,674,808 դրամ**

**Գնդեվագ - հողի վարձակալության վճարները
Ընդամենը 2012-14թթ. 114,688,175 դրամ**

GEOTEAM

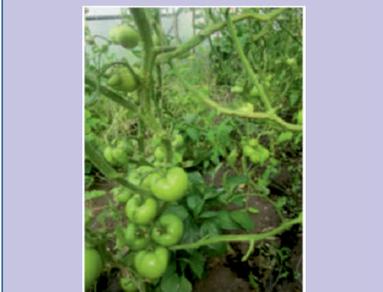
**Վերջին տարիներին
Գեոթիմը 3 համայնքներում
հողի վարձակալության
դիմաց համայնքային
բյուջեներ է վճարել 720
մլն ՀՀ դրամ (կամ 1,6
միլիոն ԱՄՆ դոլար), որից՝**

Սարավան – 397,679,808

Գնդեվագ – 114,688,175

Գորայք – 207,203,917

ՀՀ դրամ:

ԾՐԱԳՐԵՐ ԲՈՒՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ

Բնապահպանական կրթություն թատրոնի միջոցով

Ուսուժանական ծրագիր բնության պահպանության մասին՝ տիկնիկային ներկայացուցների և թատրոնի միջոցով **Կենցաղային աղբահանություն տեղի քիզնեսի միջոցով** 3 համայնքներում **"Առողջ համայնքներ Հիմնադրամ"**

Հոգում է ազդակիր համայնքների բնակչության առողջական խնդիրները **Ուսանողների աջակցման ծրագիր** 12 ուսանող սովորում են հանքարդյունաբերություն

ԳՈՐԱՅՔ

Բարեկեցիկ կյանք՝ ջերմոցների միջոցով

- 10 ջերմոցների հիմնում՝ 380քմ
- Բանջարաբուծության նոր տեխնոլոգիաներ 7500 քմ հողի վրա
- 50 շահառուների ուսուցում
- Ավանդականի համեմատ 2.5 անգամ ավել բերք, ջերմոցներից 160-200 հազար դրամ եկամուտ I տարում

Անասնապահություն

- Արհեստական սերմնավորման սարքավորումների և պարագաների տրամադրում
- Տեղի 2 տեխնիկի վերապատրաստում
- 240 արհեստական սերմնավորում **Սպորտի և խաղաղության դպրոցներ**
- Սպորտային ինտերակտիվ միջոցառումներ
- Առողջ ապրելակերպի խթանում
- Ամառային ճամբար 45 պատանիների համար

Բուժկետի և ատամնաբուժարանի վերանորոգում

Բուժկետի վերանորոգում, ատամնաբուժարանի հիմնում. սարքավորումները կտրամադրվեն 2015թ.

ՋԵՐՄՈՒԿ

Ենթակառույցներ

2 խաղահրապարակ - Ջերմուկ և Կեչուտ **#1 Գպրոցի ճաշարանի կառուցում**

3 սանհանգույցի և դպրոցի ճաշարանի հիմնովին վերանորոգում

Աջակցություն շախմատի Ֆեդերացիային - աջակցություն 2 միջազգային պատանեկան մրցաշարերի

Մանկական երգչախմբի ստեղծում

ստեղծվեց մանկական երգչախումբ 20 աղջիկների մասնակցությամբ

Քաղաքի մաքրում - 2 ձյուն մաքրող մեքենա տրամադրվեց քաղաքին

Ջերմուկի զարգացման Ֆոնդ - աջակցություն ֆոնդին համայնքային ծրագրերի համար

ՍՄԱՐՎԱՆ

Գպրոցի ճաշարանի և սանհանգույցի կառուցում

Դպրոցին կից կառուցվեց շենք՝ ճաշարանով և սանհանգույցով

Պարի խմբի ստեղծում

Օգտվում են գյուղի 20 պատանի և աղջիկ

ԳՆԳԵՎԱԶ

Աջակցություն պարի համույթին

50 պատանի ընդգրկված են խմբում

Երիտասարդ տեխնիկ

Տեխնիկական հմտությունների ուսուցում 25-30 աշակերտների համար

Սպորտային հրապարակ դպրոցի համար Բացօթյա սպորտային հրապարակի կառուցում

Խաղահրապարակ մանկապարտեզին 2որանոց համայնքի համար

- Կուպերատիվի ստեղծում
- 2 չորանոցի, 1 փաթեթավորման և այլ սարքերի և կահույքի տրամադրում
- Վերապատրաստման դասընթացներ
- Զրարտադրության հիմնում

2014 թվականին Ընկերությունը ներդրել է ՀՀ 130 միլիոն դրամ սոցիալական ծրագրերում՝ Գորայք, Գնդեվազ, Ջերմուկ և Սարավան համայնքներում. Ենթակառույցների բարելավում, գյուղատնտեսություն, անասնապահություն, մանկապատանեկան սպորտի և արվեստի խթանում, կրթություն: